

**Дранічківа Вікторія Анатоліївна,**  
*викладач закладу професійної (професійно-технічної) освіти*  
*«Подільський професійний коледж»*

## **ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ «ВМІННЯ ВЧИТИСЯ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ» У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПРОФЕСІЙНИХ(ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ) ОСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Створення в Україні сучасної високоефективної системи освіти є однією з найважливіших умов конкурентоздатності держави на європейському та світовому ринку. В сучасному інформаційному суспільстві відбувається усвідомлення того, що соціально-економічний розвиток держави залежить від рівня освіти громадян, які спроможні самостійно ставити та реалізовувати цілі та завдання, спрямовані на досягнення життєвого успіху. Саме освіті належить головна роль у формуванні людського капіталу, який нині стає вирішальним фактором як економічного розвитку країни.

Відомий педагог В. О. Сухомлинський зазначав, що головне завдання вчителя - це навчити дитину вчитися. Навчити вмінню спостерігати, формувати вміння думати, висловлювати власну думку. Закон України « Про освіту» в новій редакції доповнює «уміння вчитися впродовж життя».

Освіта впродовж життя – це цілеспрямований процес розвитку і виховання особистості шляхом реалізації освітніх програм і послуг, здійснення освітньої інформаційної діяльності в межах формальної, неформальної та інформальної освіти. А це означає, що перед освітою впродовж життя поставлені завдання: навчити людину працювати з інформацією, довідковою, науковою літературою; знаходити в інформації відповіді на поставлені питання.

Питанню освіти впродовж життя приділяють увагу багато вчених, серед яких В. Андрущенко, Н. Ничкало, І. Зязюн, В. Гошовська, Л. Ніколенко та інші. Вперше ця концепція прозвучала від П. Ленгранда на форумі ЮНЕСКО у 1965 році. У запропонованій теорії в центр розвитку суспільства були поставлені компетенції людини, для якої держава повинна створити всі необхідні умови для постійного розвитку її здібностей протягом життя. Поштовхом для створення теорії безперервної освіти стала глобальна концепція «єдності світу», згідно з якою всі частини нашої цивілізації взаємопов'язані та взаємозумовлені. При цьому людина є головною цінністю і основою всіх процесів, що відбуваються у світі [4]

Принцип «навчання впродовж життя» сьогодні діє в усіх цивілізованих країнах, оскільки в умовах інформаційного соціуму кожна людина постійно відчуває брак певних знань і має потребу в їх регулярному оновленні. Все більша кількість людей продовжують освіту і освоюють нові професії або підвищують кваліфікацію. Це відбувається з багатьох причин: існуючі професійні знання швидко застарівають; популярні у попередні роки професії стають незатребуваними; людина втрачає інтерес до тієї чи іншої професії або прагне підвищити кваліфікацію. Професійна(професійно-технічна) освіта на сьогодні намагається задовольнити доросле незайняте населення в освітніх послугах шляхом відкриття постійно діючих короткострокових курсів, курсів підвищення кваліфікації.

Верховна Рада України прийняла внесення змін до закону України «Про професійну(професійно-технічну)освіту» щодо окремих аспектів підготовки кваліфікованих робітників в умовах воєнного стану і відновлення економіки (р.№7293 від 18.04.2022), який дозволяє здобувати професійну освіту безоплатно в будь-який інший час впродовж життя. У зв'язку з цим змінюється роль викладача професійно-теоретичної підготовки. В першу чергу викладач повинен організувати самостійну діяльність здобувачів освіти, в якій кожний оволодів би низкою здатностей до якісних професійних дій, самонавчання, самоуправління, адаптації, особистісної готовності до майбутнього.

Саме викладач створює середовище, в якому стає можливим вироблення кожним здобувачем освіти на рівні розвитку його інтелектуальних та інших здібностей, певних компетентностей, формування особистісних якостей, формування вмінь самостійно приймати рішення в умовах невизначеності, вироблення вмінь розробляти багатоваріантні підходи до реалізації плану дій, формування навичок і прийомів усебічного аналізу ситуацій.

З власного досвіду можу зазначити, що створенню такого середовища сприяють методи продуктивного навчання, а саме: метод проєктів, проблемних ситуацій, метод вирішення винахідницьких задач, метод case-study (кейс-стаді) або метод конкретних ситуацій тощо. Організація освітнього процесу на основі інноваційних методів забезпечує не тільки формування професійних компетенцій, але й здатність оптимальної поведінки майбутніх робітників в різних життєвих ситуаціях, ефективність дій в нестандартних умовах. Метод кейс-стаді на теперішній час вважається одним з найефективніших способів навчання здобувачів освіти навичкам практичних дій у складних професійних та життєвих ситуаціях. Кейс-технологія впливає на професіоналізацію молодих людей, сприяє їхньому дорослішанню, формує інтерес і позитивну мотивацію на навчання.[3]

Всі ці завдання можливо здійснити за умови високої мотивації до навчання. В процесі освітньої діяльності здобувачі освіти не просто слухають і запам'ятовують матеріал з даної теми, а запитують, досліджують, творять, розв'язують завдання, тому що мислять критично, навчаються з інтересом. Їх діяльність - шлях до успіху. Формування у здобувачів освіти ключової компетентності вміння вчитися передбачає мотиваційно-ціннісне ставлення і прагнення особистості до навчання, пізнання упродовж всього життя.

В процесі підготовки майбутніх фахівців сфери послуг, будівельних професій набули широкого застосування технології змішаного навчання. З досвіду роботи варто зазначити, що у процесі навчання загальноосвітніх дисциплін у ЗП(ПТ)О найбільш оптимальними є моделі: «перевернутий клас», модель підкріплення традиційного навчання. Передбачається, що базовий матеріал викладається на уроці, а поглиблення знань відбувається в процесі електронного навчання. Наприклад, при вивченні теми «Підприємництво та його основні форми» з навчальної дисципліни «Громадянська освіта», основний матеріал здобувачі освіти отримують на уроці. Для поглиблення знань здобувачі освіти (групи із 5 осіб) отримують додатковий матеріал у вигляді посилань на електронний ресурс та завдання створити бізнес-план власного підприємства і презентувати його у вигляді презентацій. Електронний блок завдань може містити творчі та практичні завдання, довідкові матеріали і посилання, проміжні та перевіірочні тести, а також завдання підвищеної складності для обдарованих учнів.

Використовуючи модель змішаного навчання краще розумієш молоде покоління, які зазнають труднощі при вивченні навчального матеріалу, маєш можливість ефективного використання часу на уроці, а також широкий вибір матеріалів і завдань для конкретної навчальної групи, індивідуальний підхід до кожного здобувача освіти.[8]

Сучасна молодь вимагає постійного розвитку. Використання технологій і методик минулого не дає молодій людині зробити повноцінний крок у майбутнє. Тому саме зараз виникає питання як навчити молодого робітника, як виховати конкурентоспроможну, креативну, творчу, впевнену у собі і своєму майбутньому особистість. Новітні технології навчання і є тим порталом, який відкриває шлях у майбутнє українській освіті.

### **Список використаної літератури**

1. Змішане навчання: сутність та особливості реалізації /Н. Муқан, О. Муқан, Р. Драган <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/33881>
2. Змішане навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти/О. Пасічник, Ю. Єлфімова, Х. Чумак.//К.2021  
<file:///C:/Users/Star/Desktop/матеріали%20для%20написання%20статті%20про%20змішане%20навчання/Zmish.navch.u.zakl.P-PT-O.30.11.pdf>

3. Змішане навчання – ключ до змін  
<http://www.gidromet.edu.kh.ua/Files/downloads/%D0%9A%D0%BB%D1%8E%D1%87%20%D0%B4%D0%BE%20%D0%B7%D0%BC%D1%96%D0%BD.pdf>
4. Концепція «Нова українська школа»: концептуальні засади реформування середньої школи. – Київ: МОН України – 40 с.
5. Ніколенко Л. Т. Освіта впродовж життя: вміння вчитися-ключова компетентність педагога./ Л. Т. Ніколенко//Імідж сучасного педагога – 2017 – №7(176) – С. 5–8.
6. Ничкало Н. Г. Неперервна професійна освіта-тенденція світова/Н. Г. Ничкало// Розвиток педагогічної і психологічної наук в Україні.
7. Освіта протягом життя: світовий досвід і українська практика. Аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень.(Електронний ресурс) – режим доступу:<https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/osvita-protyagom-zhittya-svitoviy-dosvid-i-ukrainska-praktika>
8. Рекомендації МОН щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2020/zmyshene%20navchanny/zmishanonavchannia-bookletspreads-2.pdf>